

I N S T Y T U T
A K T Y W I Z A C J I
R E G I O N Ó W

Nauczycielskie świadczanie kompensacyjne

Niniejszy informator ma na celu przedstawienie podstawowych zagadnień związanych z przywołanym tematem i powstał w ramach realizacji zadania edukacji prawnej realizowanej w 2023 roku przez Instytut Aktywizacji Regionów

Kto może się ubiegać?

O nauczycielskie świadczenie kompensacyjne można ubiegać się osoba, która bezpośrednio przed zgłoszeniem wniosku pracowała jako nauczyciel, wychowawca lub inny pedagog, w następujących placówkach:

1. publiczne i niepubliczne przedszkola,
2. szkoły publiczne i niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych,
3. publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego,
4. młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
5. młodzieżowe ośrodki socjoterapii,
6. specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze,
7. specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży, które wymagają specjalnej organizacji nauki oraz szczególnych metod pracy i wychowania,
8. ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, które umożliwiają:
 - dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, które są organizowane na podstawie odrębnych przepisów,
 - dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną jest niepełnosprawność intelektualna, realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego (w przedszkolu albo w oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego), obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
9. placówki, które zapewniają uczniom opiekę i wychowanie w czasie, gdy uczą się poza miejscem, w którym mieszkają na stałe,

Warunki ubiegania się o świadczenie

Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne przysługuje, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- zostanie ukończony określony wiek, czyli:
-kobieta:

© copyright FUNDACJA IAR 2010-2023

ZASTRZEŻENIE PRAWNE: Materiał do użytku wyłącznie w ramach zadań realizowanych przez Fundację Instytut Aktywizacji Regionów z siedzibą w Gdyni. Żadna jego część nie może być powielana, kopiowana, wykorzystywana w całości lub w części do innych celów, a także zbywana lub udostępniana w jakiegokolwiek formie osobom trzecim bez zgody Fundacji IAR.

- 1) co najmniej 55 lat – do końca 2024 r.,
- 2) co najmniej 56 lat – w latach 2025–2026,
- 3) co najmniej 57 lat – w latach 2027–2028,
- 4) co najmniej 58 lat – w latach 2029–2030,
- 5) co najmniej 59 lat – w latach 2031–2032,

-mężczyzna:

- 1) co najmniej 55 lat – do końca 2014 r.,
- 2) co najmniej 56 lat – w latach 2015–2016,
- 3) co najmniej 57 lat – w latach 2017–2018,
- 4) co najmniej 58 lat – w latach 2019–2020,
- 5) co najmniej 59 lat – w latach 2021–2022,
- 6) co najmniej 60 lat – w latach 2023–2024,
- 7) co najmniej 61 lat – w latach 2025–2026,
- 8) co najmniej 62 lata – w latach 2027–2028,
- 9) co najmniej 63 lata – w latach 2029–2030,
- 10) co najmniej 64 lata – w latach 2031–2032,

co najmniej 30 lat stażu, czyli okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 20 lat pracy nauczycielskiej w wymiarze przynajmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć,

rozwiązanie na własny wniosek stosunku pracy lub wygaśnięcie go w określonych okolicznościach.

Staż pracy nauczycielskiej

Aby otrzymać nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, trzeba przepracować jako nauczyciel co najmniej 20 lat w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć. Nie wlicza się więc do tego stażu okresów pracy nauczycielskiej, która była wykonywana np. w 1/3 czy 1/4 obowiązkowego wymiaru zajęć. Jeśli jednak nauczyciel ma takie okresy po 14 listopada 1991 r., to zostaną one wliczone do 30-letniego stażu składkowego i nieskładkowego. Co ważne, do stażu pracy nauczycielskiej nie wlicza się okresów, kiedy nie była wykonywana taka praca, ale nauczyciel pobierał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Nie wlicza się zatem:

© copyright FUNDACJA IAR 2010-2023

ZASTRZEŻENIE PRAWNE: Materiał do użytku wyłącznie w ramach zadań realizowanych przez Fundację Instytut Aktywizacji Regionów z siedzibą w Gdyni. Żadna jego część nie może być powielana, kopiowana, wykorzystywana w całości lub w części do innych celów, a także zbywana lub udostępniana w jakiegokolwiek formie osobom trzecim bez zgody Fundacji IAR.

- 1) okresów niezdolności do pracy, za które otrzymałeś wynagrodzenie, zasiłek chorobowy lub świadczenie rehabilitacyjne,
- 2) okresów, za które otrzymałeś zasiłek opiekuńczy lub macierzyński,
- 3) okresów, w których nie wykonywałeś pracy, za które otrzymałeś – na podstawie Karty Nauczyciela:
 - 4) wynagrodzenie za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy, np. z powodu choroby,
 - 5) wynagrodzenie w czasie urlopu macierzyńskiego – za okres od 15 listopada 1991 r. do 31 lipca 1992 r.,
 - 6) urlopu dla poratowania zdrowia,
 - 7) urlopu szkoleniowego,
 - 8) urlopu na dalsze kształcenie się,
 - 9) okresów, w których pozostawałeś w stanie nieczynnym,
 - 10) urlopu wychowawczego,
 - 11) urlopu bezpłatnego,
 - 12) służby wojskowej.

Rozwiązanie stosunku pracy Aby otrzymać nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, należy rozwiązać stosunek pracy trzeba to zrobić na własny wniosek. Nawet jeśli praca zostanie zakończona za porozumieniem stron, ważne jest, aby złożyć wniosek o rozwiązanie stosunku pracy. Jeśli natomiast umowa o pracę wygaśnie z powodu upływu okresu, na jaki została zawarta, to spełniony jest warunek rozwiązania stosunku pracy na własny wniosek nauczyciela. Prawo do świadczenia kompensacyjnego przysługuje także wtedy, jeśli stosunek pracy zostanie rozwiązany z powodu:

- 1) całkowitej likwidacji szkoły,
- 2) częściowej likwidacji szkoły,
- 3) zmian organizacyjnych, które spowodują zmniejszenie liczby oddziałów w szkole,
- 4) zmian planu nauczania, które uniemożliwią zatrudnianie w pełnym wymiarze zajęć.

Prawo do tego świadczenia przysługuje również wtedy, gdy stosunek pracy wygaśnie, z powodu:

- upływu sześciomiesięczny okresu, w którym nauczyciel pozostawał w stanie nieczynnym,
- w stanie nieczynnym nauczyciel odmówił podjęcia pracy w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony lub na okres, na jaki została zawarta umowa – w tej samej szkole, na tym samym lub innym stanowisku.

Jeśli nauczyciel pracował w gimnazjum, może przejść na nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, gdy nie jest możliwe dalsze zatrudnianie go z powodu wygaszania kształcenia w gimnazjach. Oznacza to, że może przejść na świadczenie kompensacyjne, gdy jego stosunek pracy wygaś albo został rozwiązany, bo nie można go zatrudnić w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019 w związku ze zmianami organizacyjnymi, które powodują wygaszanie kształcenia w gimnazjach. Jeśli dana osoba stara się o świadczenie kompensacyjne, a pracuje w kilku miejscach, to musi rozwiązać wszystkie swoje stosunki pracy, bez względu na ich charakter i wymiar czasu pracy. Jeśli natomiast jest nauczycielem i jednocześnie pracuje w innym charakterze, musi rozwiązać stosunek pracy z dodatkowego zatrudnienia najpóźniej w dniu, w którym rozwiąże stosunek pracy na stanowisku nauczyciela. Prawo do świadczenia przysługuje jej jeśli – po rozwiązaniu stosunku pracy w charakterze nauczyciela, a przed przejściem na to świadczenie – nie wykonuje żadnej innej pracy ani nie prowadzi działalności gospodarczej.

Obliczanie wysokości świadczenia kompensacyjnego

Świadczenie kompensacyjne jest wynikiem podzielenia:

- sumy zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego, zapisanych na indywidualnym koncie w ZUS, przez
- średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat.

Do obliczenia świadczenia kompensacyjnego przyjmuje się składki oraz kapitał początkowy wraz z waloryzacjami zapisane na indywidualnym koncie w ZUS do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata świadczenia. Jeśli dana osoba jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (OFE), składki na

ubezpieczenie emerytalne zapisane na jej koncie w ZUS zostaną zwiększone, przez pomnożenie ich przez wskaźnik korygujący 19,52/12,22. Wskaźnik ten to stosunek:

- pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do
- kwoty zapisanej na koncie (po odliczeniu części składki przekazanej do OFE).

Co ważne, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne nie może być niższe niż najniższa emerytura. Zatem po przejściu na emeryturę, nie zostanie obniżona podstawa obliczenia emerytury o kwoty świadczeń kompensacyjnych, które zostały pobrane przed nabyciem emerytury.

Wymagane dokumenty:

- 1) wniosek o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne (ENSK),
- 2) informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych,
- 3) dokumenty potwierdzające okres wykonywania pracy nauczycielskiej,
- 4) dokumenty, które potwierdzają okresy, m.in.: pracy, prowadzenia działalności pozarolniczej, służby wojskowej, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, urlopu wychowawczego, nauki w szkole wyższej,
- 5) dokumenty, które potwierdzają wynagrodzenie przed 1 stycznia 1999 r.

Dokumenty można złożyć najwcześniej 30 dni przed:

- dniem, w którym zostaną spełnione warunki do uzyskania świadczenia;
- dniem, w którym zamierza się przejść na nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. Jeżeli wniosek zostanie złożony wcześniej, organ wyda decyzję o odmowie prawa do świadczenia, wraz ze wskazaniem, które warunki nie zostały spełnione. Natomiast jeżeli wniosek zostanie złożony później, to prawo do świadczenia kompensacyjnego ustalone będzie od miesiąca złożenia wniosku.

Odwołanie od decyzji

Od decyzji przysługuje odwołanie, które można wnieść pisemnie lub ustnie do protokołu, za pośrednictwem ZUS-u, w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji. Postępowanie odwoławcze jest wolne od opłat. Wniosek można także wycofać, jednak najpóźniej do dnia uprawomocnienia się decyzji, czyli w ciągu miesiąca od daty

doręczenia decyzji. Okres przysługiwania świadczenia kompensacyjnego Prawo do świadczenia kompensacyjnego powstaje w dniu, w którym zostaną spełnione wszystkie warunki, wymagane, aby przyznać to prawo, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zostanie zgłoszony wniosek o to świadczenie. W przypadku zaś pozostawania na zasiłku chorobowym lub świadczeniu rehabilitacyjnym, prawo to powstaje od dnia, w którym przestanie się pobierać zasiłek lub świadczenie. Prawo do świadczenia kompensacyjnego ma charakter okresowy i ustaje w dniu:

- poprzedzającym dzień, w którym uzyskało się prawo do emerytury, np. emerytury wcześniejszej,
- poprzedzającym dzień, w którym został osiągnięty wiek emerytalny, czyli:
 - 1) 60 lat – w przypadku kobiet,
 - 2) 65 lat – w przypadku mężczyzn.
 - 3) Prawo do świadczenia kompensacyjnego zostanie zawieszona, w przypadku podjęcia pracy
 - 4) w placówkach oświatowych wymienionych na wstępie artykułu. Nie ma znaczenia wysokość
 - 5) osiąganego przychodu, ani rodzaj wykonywanej pracy. Uzyskanie przychodu z innej pracy lub
 - 6) z działalności spowoduje, iż prawo do świadczenia kompensacyjnego zostanie zawieszona lub
 - 7) zmniejszone na zasadach przewidzianych dla emerytur i rent.
 - 8) Rekompensata
 - 9) Rekompensata za niewykorzystanie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego
 - 10) przysługuje w przypadku spełnienia łącznie dwóch warunków:
 - 11) 1) wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez co
 - 12) najmniej 15 lat i potwierdzenie tego,
 - 13) 2) nie skorzystanie z wcześniejszej emerytury, emerytury pomostowej lub nauczycielskiego
 - 14) świadczenia kompensacyjnego.

- 15) Rekompensata to ustalony indywidualnie dodatek do kapitału początkowego,
który uwzględniany
- 16) jest przy obliczaniu emerytury powszechnej.